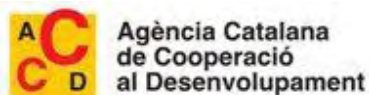

Sumari

L'OBSERVATORI.....	3
PROMOCIÓ DELS DESC COM A DRETS FONAMENTALS.....	6
EL DRET A L'HABITATGE COM A DRET HUMÀ FONAMENTAL	12
EL DRET A L'ALIMENTACIÓ I A LA SOBIRANIA ALIMENTÀRIA.....	21
ELS DESC I LES DONES	26
DESC I DEUTE EXTERN.....	29
RESUM ECONÒMIC.....	33
RECULL DE PREMSA	35

Amb el suport de:

L'OBSERVATORI

Introducció

El 2009 ha estat un any marcat per fenòmens preocupants com l'increment sense precedents de l'atur i la precarització laboral, l'empobriment de la qualitat de vida a les ciutats, l'augment de les execucions hipotecàries, les restriccions en l'accés a la cultura, o l'intent de convertir a les persones immigrants en les culpables de la crisi econòmica.

El fil conductor d'aquests fenòmens és el procés de mercantilització de bens indispensables per dur a terme projectes de vida dignes o per participar de manera adequada en els assumptes públics. Davant d'aquesta situació, l'Observatori, en la IV Edició del Cours de Drets Socials però també a partir d'altres iniciatives com ara les jornades *Execucions hipotecàries i dret a l'habitatge* va promoure el debat en torn la necessitat de defensar i repensar els drets socials en temps de crisi. Aquesta reflexió es va fer des d'una perspectiva, precisament, que no pretén ser simplement defensiva, sinó que aposta, en diferents àmbits, tant per una reinvençió garantista dels drets socials clàssics com per la reivindicació de nous drets.

Així, al llarg del 2009 es van abordar qüestions com la construcció democràtica del dret a la ciutat, l'articulació del dret a la sobirania alimentària com a nou dret social, les estratègies jurídiques davant els casos d'insolvència familiar motivats per hipoteques impagables, o la sortida en fals que suposa la promoció per part de les polítiques de cooperació al desenvolupament de l'endeutament dels països empobrits.

Tots aquests temes han estat tractats en el marc de cursos i xerrades però també a partir del treball en xarxa i la participació en campanyes d'incidència pública com la Campanya "Qui deu a qui?" i la Plataforma de persones afectades per les hipoteques. Pel que fa als àmbits d'actuació, l'Observatori ha continuat apostant pel treball al territori, el recolzament als processos d'Amèrica Llatina i la intervenció en espais d'incidència internacional com Nacions Unides i el Foro Social Mundial.

Presentació de l'entitat

L'Observatori DESC es va crear el 1998 amb motiu del 50è aniversari de la Declaració Universal dels Drets Humans amb la finalitat de promoure una visió integral dels drets humans que reconegui que tots els drets - civils, polítics, econòmics, socials i culturals - són drets fonamentals de totes les persones.

La vulneració dels drets humans obeeix especialment a les desigualtats de poder existents a la societat. Tanmateix, la percepció devaluada dels drets socials en relació a d'altres drets considerats fonamentals requereix accions específiques. Accions orientades d'una banda a desmuntar la vigència, entre els operadors jurídics, de la tesis dels drets socials com a simples principis rectors o com a drets no justiciables, i d'una altra banda, a fomentar la interpretació dels drets a partir dels principis d'indivisibilitat, interdependència i universalitat dels drets humans.

En aquest sentit, l'Observatori duu a terme accions de promoció dels drets socials com a drets fonamentals, participa en campanyes locals i internacionals de reivindicació de drets, i realitza accions d'investigació i denúncia. Tot plegat amb l'objectiu de fer dels drets humans expectatives plenament exigibles davant del poder, i en instruments aptes per garantir les necessitats bàsiques i l'autonomia de llurs destinataris.

Per dur a terme la seva tasca, l'Observatori treballa les següents temàtiques:

- Promoció dels DESC com a drets fonamentals, amb especial èmfasi en els drets socials de les dones i les persones immigrades
- El dret a l'habitatge i a la ciutat
- El dret a l'alimentació i a la sobirania alimentària
- Impacte de la contractació de deute extern en el gaudiment dels drets socials

Aquestes temàtiques es treballen a partir de diferents accions:

- a) Organització de fòrums, seminaris i cursos de formació
- b) Participació en campanyes i en accions d'incidència política
- c) Elaboració d'estudis i publicacions

Totes tres temàtiques es promouen a partir de 3 àmbits d'acció:

- 1) Amèrica Llatina: mitjançant projectes de cooperació internacional a Amèrica del Sud.
- 2) Catalunya: a partir del treball en xarxa, de la participació en campanyes, i d'accions d'incidència política i de formació.

- 3) Internacional: mitjançant la incidència a Nacions Unides, la presència en trobades internacionals com el Fòrum Social Mundial, i l'articulació en xarxes i campanyes.

L'Observatori forma part de les següents xarxes:

- International Network for Economic, Social and Cultural Rights (ESCR-Net)
- Habitat International Coalition (HIC)
- Federació Catalana d'ONG de Drets Humans

I participa activament en la campanya: "Qui deu a qui?"

Membres de l'Observatori

Junta Directiva: Eva Labarta, Presidenta, Secretària del Col·legi d'Advocats de Barcelona; Gerardo Pisarello, Vicepresident, professor de Dret Constitucional de la Universitat de Barcelona; Jaume Asens, Secretari, vocal de la Comissió de Defensa del Col·legi d'Advocats de Barcelona i membre de l'Associació Catalana de Defensa dels Drets Humans; Celeste Arella, vocal, membre de Dones Juristes; Antonio Martín, vocal, membre de l'Associació Catalana de Juristes Demòcrates; Jaume Saura, vocal, President de l'Institut de Drets Humans de Catalunya.

Membres: Associació Catalana de Professionals per a la Cooperació (ACPC); Fundació Comaposada-UGT de Catalunya; Fundació Interarts; Juristes sense Fronteres; Associació Catalana de Defensa dels Drets Humans; Fundació Pau i Solidaritat - CCOO de Catalunya; Dones Juristes; Associació Catalana de Juristes Demòcrates; Institut de Drets Humans de Catalunya .

Observadors: Amnistia Internacional – Catalunya; Creu Roja – Catalunya; Diputació de Barcelona – Gabinet de Relacions Internacionals.

Ubicació: Passatge del Crèdit 7, principal – 08002 Barcelona
Tel: 93 302 68 82
mail@descweb.org – <http://www.descweb.org>

PROMOCIÓ DELS DESC COM A DRETS FONAMENTALS

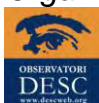
Accions de formació

IV Edició del Curs de Drets Socials: Defensar i repensar els drets socials en temps de crisi

Del 15 d'abril al 15 de juny, dilluns i dimecres, 18:30-20:30h

Centre Cívic Pati Llimona, Barcelona

Organitzat per:

Amb la col·laboració de:

Amb el suport de:

La 4ª Edició del Curs de Drets Socials, del 15 d'abril al 10 de juny, va tenir lloc al Centre Cívic Pati Llimona després d'un parell d'anys a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona. De nou el programa va combinar la participació de professors de dret i d'advocats amb acadèmics d'altres disciplines juntament amb persones i entitats conegudes per la seva trajectòria en la defensa dels drets humans.

En funció del context de crisi econòmica al llarg de les 15 sessions el Curs va voler donar respostes, des d'una perspectiva de drets, a fenòmens preocupants com l'increment de l'atur i la precarització laboral, l'empobriment de la qualitat de vida a les ciutats, les restriccions en l'accés a la cultura o l'intent de convertir les persones immigrants en les culpables de la situació econòmica actual.

Davant els creixents intents de mercantilització de recursos bàsics per a dur a terme un projecte de vida autònom, el curs proposava enfortir el paper dels drets socials revertint-hi la situació de minoria d'edat i avançant en llur consideració com autèntics drets humans fonamentals. Per això, es va tractar la necessitat, en diferents àmbits, tant d'una reinvençió garantista dels drets socials clàssics com de la reivindicació de nous drets.

Amb aquest objectiu, es van abordar qüestions com la construcció democràtica del dret a la ciutat, la valorització de les tasques reproductives i de cura, l'articulació del *copyleft* o de la renda bàsica universal com a nous drets socials, o la defensa d'una ciutadania lligada a la residència o el mateix veïnatge.

La bona acollida d'aquesta Quarta Edició del Curs de Drets Socials ha significat la consolidació dels Cursos anuals de l'Observatori en espais de referència en matèria de drets socials.

Defensar i repensar els drets socials en temps de crisi

Organitza
DESC

Dilluns i dimecres de 18:30h - 20:30h, del 15 d'abril fins al 10 de juny. ● Centre Cívic Pati Llimona, Regimr. 3, 08002 Barcelona ● Preu: 70€ (tarifis especials per a estudiant, persones en atur, precaris) ● Inscripcions: introduccions.org o trucant al Tel. 933 060 832

Presentació del Curs – Observatori DESC

1ª setmana Dimecres 15 d'abril
Els drets socials i els seus enemics: elements per a una reconstrucció garantista
Gerardo Pisanella / Eva Labarta

PRIMER BLOC: Àmbits de protecció dels drets socials: d'allò global a allò local

2ª setmana Dilluns 20 d'abril
El reconeixement internacional dels drets socials: les hipòtesis de la guerra freda
David Borda
Dimecres 22 d'abril
Possibilitats d'evocar els drets socials davant Nacions Unides
Marta Mendilua / Vanesa Valillo

3ª setmana Dilluns 27 d'abril
Els drets socials a Europa: història d'un desacord
Xavier Pineda
Dimecres 29 d'abril
La minoria d'edat dels drets socials en el constitucionalisme espanyol
Marta Mendilua

4ª setmana Dimecres 6 de maig
Els jutges: aliats o enemics per a la protecció dels drets socials?
Gerardo Pisanella / Amaia Olivas / Aneta Garcia

5ª setmana Dilluns 11 de maig
La política estatal en matèria de drets humans: El Pla Nacional de Drets Humans
Fernando Flores / Jaume Asens / Inma Guàrd

SEGON BLOC: Per una reconstrucció participativa, sostenible i plural dels drets socials

Del dret a l'habitatge al dret a pobles i ciutats sostenibles

5ª setmana Dimecres 13 de maig
El dret a la ciutat: elements per superar la gestió neoliberal de l'espai públic
Juli Ponce Bolé

6ª setmana Dilluns 18 de maig
La construcció del dret a la ciutat: experiències i desafiaments
Celeste Arellano / Ada Calau / Zaida Muià

Cap a un Dret del treball incògnit i emancipador

Dimecres 20 de maig
El Dret del treball en l'escenari de la crisi global
Antonio Baylón

7ª setmana Dilluns 25 de maig
Les feines invisibles: per una lectura feminista dels drets socials
Dermma Nicolau
Dimecres 27 de maig
Immigració i treball: la reinvençió de l'esclavitud
Javier de Lucas

8ª setmana Dimecres 9 de juny
Te sentit parlar de renda bàsica en un escenari de crisi?
Daniel Raveretto

El dret a la cultura lliure

9ª setmana Dilluns 8 de juny
Mapa jurídic d'un conflicte: Propietat intel·lectual i Dret a la Cultura
Carlos Sánchez Almeida
Dimecres 10 de juny
Copy left, un nou dret social
Laurence Lam Lenzig (pendent de confirmació)

PONENTS

Gerardo Pisanella Prof. Dret Constitucional Universitat de Barcelona Vicepresident Observatori DESC	Xavier Pineda Prof. Filosofia del Dret Universitat de Barcelona	Inma Guàrd Directora Amnistia Internacional Catalunya	Carlos Sánchez Almeida Adscrit
Eva Labarta Presidenta Observatori DESC Secretària del Col·legi d'Advocats de Barcelona	Marta Mendilua Prof. Dret Constitucional Universitat de Girona	Juli Ponce Bolé Prof. Dret Administratiu Universitat de Barcelona	Zaida Muià Prof. Urbanisme Universitat de Barcelona
David Borda Prof. Dret Internacional, UB Director de l'Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC)	Amaia Olivas Jutgessa Membre de Jutges per a la Democràcia	Celeste Arellano Dones Juristes Observatori DESC	Dermma Nicolau Jurista investigadora en temes feministes
Marta Mendilua Responsable de DESC - Amnistia Internacional	Aneta Garcia Prof. Dret Constitucional Universitat Complutense de Madrid	Daniel Raveretto Xarxa Renda Bàsica Prof. Economia Universitat de Barcelona	Javier de Lucas Prof. de Filosofia del Dret Universitat de València President de la Comissió Espanyola de Ajuda al Refugiats
Vanesa Valillo Directora Observatori DESC	Fernando Flores Responsable del Pla Nacional de drets i Vulnerabilitat del Govern Espanyol	Ada Calau Observatori DESC	Daniel Raveretto Xarxa Renda Bàsica Prof. Economia, UB
	Jaume Asens Col·legi d'Advocats de Barcelona/Observatori DESC	Antonio Baylón Prof. de Dret al Treball Universitat de Castella La Mancha	Laurence Lam Lenzig Universitat de Stanford Creative Commons

Amb el suport de:

Taula Rodona: La Constitucionalització europea i els seus desencisos

17 d'abril, 11:00-14:00h

Aula-Seminari 1 de la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona (UB)

Organitzat per:

L'Observatori DESC, juntament amb el Departament de Filosofia del Dret de la UB i el Projecte Dret al Dret, van organitzar una taula rodona per parlar dels desencants del procés de **constitucionalització de la Unió Europea**. Van intervenir-hi els professors Carlos Miguel Herrera, Gonzalo Maestro Buelga i José Estévez Araujo.

Podeu trobar el programa a la web de l'Observatori.

Accions d'incidència i participació en campanyes

Participació en el seguiment del Pla de Drets Humans del Govern central

El 18 de desembre de 2008, el Govern espanyol va aprovar el Pla de Drets Humans. L'aprovació d'aquest Pla es corresponia amb la recomanació expressada per Nacions Unides en la Conferència Mundial de Drets Humans de Viena de 1993. En efecte, el Pla havia de ser un mecanisme que facilités l'avaluació del grau de protecció i compliment dels compromisos en matèria de drets humans per part dels poders públics. Tanmateix, tal com es va expressar durant el procés d'elaboració, el Pla es va fer amb poca participació de les organitzacions. Per tal de revertir aquesta situació i de poder fer arribar directament els suggeriments, l'Institut de Drets Humans de Catalunya va promoure una reunió amb un representant del Govern espanyol. En aquesta trobada, l'Observatori va manifestar, entre d'altres qüestions, la preocupació davant el tractament devaluat d'alguns drets socials com el dret a un habitatge digne o la manca de cap menció respecte els drets culturals. Alhora, es va dedicar una sessió del Curs de Drets Socials a abordar específicament el Pla.

Comunicat de denúncia per les actuacions policials contra els estudiants

El 19 de març l'Observatori DESC, la Comissió de Defensa dels Drets de la Persona del Col·legi d'Advocats de Barcelona, l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans de la Universitat de Barcelona, i la Federació de Veïns i Veïnes de Barcelona van denunciar públicament l'actuació dels Mossos d'Esquadra en relació als estudiants que contraris al Pla Bolonya.

Respecte a l'actuació del Rectorat de la Universitat de Barcelona, es va censurar que s'hagués autoritzat l'entrada i la intervenció policial a l'interior del recinte universitari. En quant a l'actuació policial dels Mossos d'Esquadra, es va considerar que s'havia produït una violència extrema pròpia d'altres èpoques i intolerable en un sistema democràtic.

Les entitats van reclamar al Rectorat de la Universitat que reobris el procés de diàleg interromput amb els estudiants contraris al Pla Bolonya i es finalitzés el discurs criminalitzador envers la seva protesta. Al Departament d'Interior se li van fer arribar les següents demandes: que s'obris una investigació per aclarir responsabilitats, que s'apliqués immediatament la normativa que estableix l'obligació de dur un distintiu identificatiu en l'uniforme dels Mossos d'Esquadra, i que es revisessin els actuals protocols d'actuació en la dissolució de manifestacions.

El Conseller d'Interior de la Generalitat de Catalunya va haver de comparèixer davant del Parlament. Prèviament a la compareixença es va reunir amb diferents actors de la societat civil. Una d'aquestes reunions va ser, precisament, amb les entitats signants del comunicat.

Podeu trobar el document a la web de l'Observatori i els articles de premsa en Annexes.

Mobilització contra la corrupció i la impunitat

Arrel de la corrupció detectada en la gestió del Palau de la Música, l'Observatori DESC juntament amb la FAVB, Comissions Obreres de Catalunya (CONC) i el Centre de Treball i Documentació (CTD), van convocar un acte públic.

En aquest acte van participar-hi: Carlos Jiménez Villarejo, ex-fiscal anti-corrupció; Maria Mas, de l'Associació de Veïns del Casc Antic; en David Fernández, de l'Ateneu La Torna; i l'Albert Recio, Vicepresident de la FAVB. L'acte va tenir lloc el 22 d'octubre a la seu de CONC.

Posteriorment, al mes de novembre, més de 60 organitzacions i col·lectius varem organitzar una mobilització per mostrar el rebuig als esdeveniments de corrupció del Palau de la Música i de l'Ajuntament de Santa Coloma (cas Pretòria). Aquests dos casos van posar de manifest la gravetat de fets com la malversació de diner públic i les deficiències en el control democràtic de determinades actuacions de l'Administració.

Podeu trobar el Manifest a la web de l'Observatori i els articles de premsa en Annexes.

Xerrada: Respostes innovadores des del Fòrum Social Mundial

3 de març, 19:30h

Espai ICARIA

L'Espai ICARIA va organitzar aquest acte amb l'objectiu de valorar el funcionament del Fòrum Social Mundial celebrat al Brasil, alhora que per posar en comú les perspectives de futur d'aquesta trobada internacional. La xerrada inaugurava un cicle sobre *Les crisis actuals que ens afecten en l'àmbit personal i col·lectiu, i les possibles alternatives que pot donar la ciutadania*. Van participar-hi com a ponents, l'Ada Colau, de l'Observatori DESC; Jordi Calvo, de Justícia i Pau; i Paco Hernández de la Xarxa d'Economia Solidària.

Jornada sobre l'advocacia davant la jurisdicció universal

9 de juliol, 16:00h

Col·legi d'Advocats de Barcelona

Promouen: Federació Catalana d'ONG pels Drets Humans i Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona

Eva Labarta, Presidenta de l'Observatori DESC, i Jaume Asens, Secretari de l'Observatori, van participar com a ponents en la taula sobre "la defensa de les víctimes en els conflictes internacionals".

Presentació de l'informe alternatiu a Nacions Unides sobre la situació dels drets humans a l'Estat espanyol

El mes de novembre, l'Institut de Drets Humans de Catalunya i l'Observatori DESC van coordinar la presentació conjunta per part de diferents entitats d'un informe alternatiu sobre la situació dels drets humans a l'Estat espanyol. L'informe es va lliurar a l'Alt Comissionat de Drets Humans en el marc del

mecanisme de revisió periòdica universal previst pel Consell de Drets Humans de Nacions Unides.

Aquesta informació venia a contrastar l'esborrany d'informe elaborat pel Govern espanyol i serà tinguda en compte per tal d'avaluar el grau d'acompliment dels compromisos assumits per aquest en matèria de drets humans.

El procés d'avaluació tindrà lloc durant el mes de maig de 2010 i estarà a càrrec d'una troika d'Estats.

El dret d'asil i la vulneració de drets econòmics, socials i culturals

23 i 24 de març

Institut Hegoa, Bilbao

CEAR-Euskadi va organitzar unes jornades d'intercanvi d'experiències sobre drets socials i dret d'asil. Els tres eixos al voltant dels quals es va treballar van ser:

- Les dones i les violacions dels Drets Econòmics, Socials, Culturals i Ambientals (DESCA);
- Empreses transnacionals i refugiats ambientals;
- El sistema d'asil espanyol davant de la violació dels Drets Econòmics, Socials, Culturals i Ambientals (DESCA).

Rica Garcia i Vanesa Valiño, membres de l'Observatori DESC, van presentar dues ponències al voltant de les quals es va reflexionar posteriorment en el marc del treball en grups.

Posteriorment CEAR-Euskadi va elaborar un informe diagnòstic sobre l'impacte de les vulneracions de drets econòmics, socials, culturals i ambientals en l'increment del nombre de persones refugiades al món. El document mostra el fet que la malnutrició, la impossibilitat d'accedir a aigua potable o bé a medicaments bàsics, i els desplaçaments amb motiu de mega-projectes, constitueixen el rerefons de les creixents migracions forçoses.

EL DRET A L'HABITATGE COM A DRET HUMÀ FONAMENTAL

Accions de formació

Execucions hipotecàries i dret a l'habitatge: estratègies jurídiques per fer front a la insolvència familiar

Juny 2009

Col·legi d'Advocats de Barcelona

Organitzat per:

Amb la col·laboració de:

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge
Adigsa, empresa pública

Amb l'esclat de la crisi, milers de persones que no poden fer front al pagament de la hipoteca es veuen abocades a un procés d'execució hipotecària. La legislació vigent a l'Estat espanyol fa que la majoria d'aquestes famílies no només perdin el seu habitatge, sinó que a més mantinguin bona part del deute de per vida, quedant-se en una condició d'extrema vulnerabilitat.

Davant d'aquesta realitat, i fruit de la col·laboració amb la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca, l'Observatori DESC va organitzar aquesta jornada amb l'objectiu de conèixer quines són les possibilitats i els límits de les actuals estratègies jurídiques per fer front a la insolvència familiar.

Van participar-hi representants de l'administració com Carme Trilla, jutges com J. M. Fernández Seijó, Amaya Olivas i Guillem Soler, advocats com Eva Labarta, Miquel Puiggalí i Rafael Mayoral, així com advocats d'associacions de consumidors com Santiago Pérez, d'ADICAE.

Les ponències de la jornada estan disponibles a la web de l'Observatori.

Actuacions a Amèrica Llatina

Programa triennial: “El Derecho a la Ciudad y los DESC en América del Sur”

Del gener 2008 al desembre 2010

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya

Contrapart local: Centre on Housing Rights and Evictions (COHRE) – Programa de las Américas, Fundació Terranueva (Equador) i Fedevivienda (Colòmbia).

Import de la subvenció: 481.000 €

Aquest programa, que té una durada de 3 anys, es va iniciar l'1 de gener de 2008. L'àmbit d'execució és la regió d'Amèrica del Sud, i en particular els països focus són Equador i Colòmbia, amb alguna acció específica a l'Argentina. Al 2009 s'ha incorporat Brasil com a país focus, complementant-se aquest programa amb un projecte recolzat pel l'ACCD.

Els objectius del programa són promoure la garantia del dret a l'habitatge i la ciutat a través de la prevenció de desallotjaments forçosos, i la regularització d'assentaments informals urbans de Colòmbia, Equador, Argentina i Brasil.

Durant el 2009 es va donar continuïtat a algunes de les activitats iniciades el 2008 com són el monitoratge de desallotjaments a Amèrica Llatina, el butlletí sobre Dret a l'Habitatge i a la Ciutat, i/o les accions d'incidència a escala regional i amb focus nacional a Equador i Colòmbia.

Pel que fa a la tasca d'incidència a l'Equador, cal destacar especialment la creació d'una taula de diàleg entre les contraparts locals i el Govern per treballar una proposta de Mandat sobre regularització d'assentaments informals.

En l'àmbit regional, cal destacar el taller "Hacia la implementación del Derecho a la Ciudad en América Latina, construyendo una agenda desde la sociedad civil", que es va realitzar a Quito (Equador) al setembre del 2009.

El taller, que va ser co-organitzat amb la col·laboració de HIC-AL, Foro Urbano Ecuador, Fundación Terranueva, Centro Cooperativo Sueco y SELVIP, va comptar amb la participació de moviments i organitzacions socials de gairebé tots els països d'Amèrica Llatina, i va servir per avançar en l'elaboració d'una agenda regional conjunta.

Butlletí Dret a l'Habitatge i a la Ciutat a Amèrica Llatina, COHRE, 2009. Especial sobre Dret a l'Aigua

En el marc del programa destaca també la publicació del **Butlletí bimestral sobre dret a l'Habitatge i a la Ciutat**, ja que ha tingut gran impacte. S'han editat 5 números en **castellà, portuguès i anglès** tractant temes com el Fòrum Social Mundial a Belem, el Dret a l'Aigua, la Regularització d'Assentaments, la Prevenció de Desallotjaments o Justiciabilitat.

El Butlletí es va repartir a més de 9.000 adreces electròniques de la regió i diverses universitats de prestigi, i moltes organitzacions internacionals van demanar autorització per incloure'l en les seves pàgines oficials.

Podeu trobar totes les edicions del Butlletí a la web de l'Observatori.

Projecte: “Promoción del Derecho a la Ciudad en América Latina y prevención de desalojos de asentamientos informales urbanos en Brasil”

Del desembre 2008 al novembre 2009

Amb el suport de:

Contrapart local: Centre on Housing Rights and Evictions (COHRE) – Programa de las Américas.

Import de la subvenció: 100.000 €

Aquest projecte complementa el programa triennal sobre Dret a la Ciutat a Amèrica Llatina esmentat, afegint Brasil com a país focus. Així, d'una banda permet reforçar algunes de les activitats del programa, com són el monitoreig de desallotjaments i el butlletí sobre Dret a la Ciutat a Amèrica Llatina, i d'una altra banda, amplia les accions d'incidència al Govern de Brasil i desenvolupa accions específiques entre les que destaquen: la participació activa al Fòrum Social Mundial de Belem i l'assistència jurídica a dos assentaments informals a Porto Alegre.

Pel que fa a l'assistència jurídica, s'han realitzat diferents accions de formació i d'acompanyament a les reunions amb l'administració brasilera per tal d'avançar en la regularització de les Vila Sao Pedro i Vila Sao Judas Tadeu, de les quals s'han beneficiat 980 llars.

Publicacions

Publicació de les ponències: Execucions hipotecàries i dret a l'habitatge

Amb el suport de:

Publicació de les ponències presentades el 22 de juny en el marc de les jornades: “Execucions hipotecàries i dret a l'habitatge: estratègies jurídiques per fer front a la insolvència familiar”.

L'índex de les ponències consta de: Presentació; “La labor judicial en los procesos de ejecución hipotecaria” (Amaya Olivas, jutgessa); “Medidas contra el sobre-endeudamiento de las familias” (Santiago Pérez, ADICAE); “Posibles elementos de inconstitucionalidad en el proceso de ejecución hipotecaria” (Guillem Soler Solé, magistrat); “Concursos de personas físicas y problemas inmobiliarios” (José María Fernández Seijó, magistrat); “La experiencia de asesoría colectiva a personas afectadas por procesos de ejecución hipotecaria” (Rafa Mayoral, advocat); “Ejecuciones hipotecarias y derecho a la vivienda: estrategias jurídicas frente al endeudamiento familiar” (Vanesa Valiño, Observatori DESC).

Podeu trobar la publicació completa a la web de l'Observatori.

David Harvey: el dret a l'habitatge i a la ciutat en el context de la crisi

Fruit de les jornades de l'octubre del 2008 “El dret a l'habitatge i a la ciutat en el marc de la crisi: Un debat pendent”, i donat l'interès que va despertar la intervenció d'en David Harvey, l'Observatori va publicar un DVD recollint les intervencions d'en Gerardo Pisarello i en David Harvey.

Les jornades tenien com a objectiu establir un diàleg entre representants polítics, organitzacions socials i acadèmics per tal superar la gestió neoliberal de l'habitatge i de la ciutat.

Podeu trobar el vídeo a la web de l'Observatori.

Accions d'incidència i participació en campanyes

Participació de l'Observatori DESC al Fòrum Social Mundial de Belem

27 de gener fins a l'1 de febrer

Belem, Brasil

Entre el 27 de gener a l'1 de febrer va tenir lloc el Fòrum Social Mundial al Brasil i l'Observatori DESC va participar en les següents activitats, amb el recolzament de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD):

1) Seminari: “Luchas por la reforma urbana: el Derecho a la Ciudad”

29 de gener, 9:00-18:30h

Tienda de la Reforma Urbana

Organitzat per: HIC-AL, Hábitat para la Humanidad, Foro Nacional de Reforma Urbana de Brasil, FAL, Action Aid, FASE, CONAM, Frente Nacional por el saneamiento de Brasil, UNMP, SELVIP, Centro Cooperativo Sueco, Observatori Desc Barcelona, AIH, MNLM, FECOC, CMP, Red NOVOX

Aquesta activitat donà continuïtat a la discussió sobre el procés mundial per al dret a la ciutat, present als fòrums socials des del 2001. Amb una participació de més de mil persones, va ser un moment clau per a l'avenç en l'articulació d'organitzacions i xarxes socials per al dret a la vivenda i la ciutat, així com per a l'elaboració d'una agenda comú.

Entre d'altres, va comptar amb la participació especial de David Harvey (Conferència inaugural) i de Raquel Rolnik (Relatora especial de la ONU per al dret a la vivenda).

Podeu veure l'edició especial de la Carta Mundial pel Dret a la Ciutat, realitzada per aquest seminari, en Annexes.

2) Taller: “Los Derechos Habitacionales y los DESC de las mujeres. Desafíos en su efectivo cumplimiento en América Latina y el Caribe”

Podeu veure l'activitat a la pàgina 28 de la Memòria, a Els DESC i les Dones.

Constitució de la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca

22 de febrer

Casa de la Solidaritat, carrer Vistalegre 15, Barcelona

Diumenge 22 de febrer es va constituir a Barcelona la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca, impulsada per diferents col·lectius i entitats, entre les quals s'hi troba l'Observatori DESC. La Plataforma té com a objectiu principal fer efectius els drets de les persones que no poden fer front al pagament de llurs hipoteques.

Entre les principals reivindicacions de la Plataforma destaquem: Aturar els desnonaments tant dels hipotecats com dels avalistes fins que no s'hagi trobat una solució justa; Garantir a les persones afectades el dret a la justícia gratuïta per poder defensar-se en els processos d'execució; Regular la "dació en pagament" per tal que si el banc executa la hipoteca i es queda amb l'habitatge, el deute quedi liquidat, tal com succeeix a d'altres països com ara els EEUU i d'altres països europeus; Convertir els habitatges afectats en habitatges de lloguer social mitjançant la renegociació del deute per part de l'Administració, tal com ja va plantejar l'Administració autonòmica del País Basc.

Podeu veure més informació a: www.afectadosporlahipoteca.com

Roda de premsa i presentació de l'Informe anual de la Relatora especial d'Habitatge de Nacions Unides, Raquel Rolnik

8 de març, 15:30h

Organitzat per: Observatori DESC en col·laboració amb la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca

L'Observatori va convidar la nova Relatora Especial d'Habitatge de Nacions Unides, Raquel Rolnik perquè presentés el seu informe anual sobre la situació del dret a l'habitatge, en el que se destaca la falta de límits sobre el mercat immobiliari i financer com causa principal de l'actual crisi. L'Informe menciona en repetides ocasions a l'Estat espanyol com un dels principals impulsors de les polítiques d'habitatge que es troben en l'origen de l'actual crisi global.

A més, aprofitant la seva visita, la Relatora també es va trobar amb la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca, per conèixer de prop la situació de les famílies afectades.

Podeu trobar el text de l'Informe i el resum elaborat per l'Observatori a la web de l'Observatori. També trobareu alguns articles de premsa en Annexes.

Roda de premsa: presentació de la primera associació d'afectades per la violència immobiliària

20 d'abril, 12:00h

FAVB

En aquesta roda de premsa es va presentar la primera associació d'afectades per la violència immobiliària. Juntament amb diverses afectades per processos d'assetjament immobiliari, a la roda de premsa hi van participar Laia Serra, advocada; Jordi Giró, Vicepresident de la FAVB; i Vanesa Valiño, directora de l'Observatori DESC.

Podeu veure alguns dels articles de premsa en Annexes, així com la nota de premsa a la web de l'Observatori.

Seminari Universitat de Girona: “El dret a l’habitatge com a dret exigible”

17 de juny, 10:00h

Facultat de Dret, Universitat de Girona

Organitza: Àrea de Dret Constitucional de la UdG, Càtedra UNESCO de Desenvolupament Humà Sostenible de la Universitat de Girona i la Càtedra de cultura Jurídica de la UdG

En el marc del seminari, en Gerardo Pisarello, professor de la Universitat de Barcelona i Vicepresident de l’Observatori DESC va donar la conferència “El dret a un habitatge digne com a dret exigible”. L’Ada Colau, membre de l’Observatori DESC, va donar la conferència “Dret a l’habitatge i garanties ciutadanes”.

Seminari: “Crisi, Dret a la Ciutat, Welfare”

17 i 18 de novembre

Museu de la Ciència i la Tècnica, Terrassa

Organitzat per: Exit, Ateneu Candela i Universidad Nómada

En el marc del seminari, l’Ada Colau, membre de l’Observatori DESC, va participar al taller sobre Noves formes de sindicalisme social, juntament amb Laia Plaza, de les Oficines de Drets Socials; Faouzi Hiba, de Asociación Luchemos por Nuestros Derechos; i Theo Afolabi Bankoli, de l’Associació Sense Papers de Terrassa.

EL DRET A L'ALIMENTACIÓ I A LA SOBRIRANIA ALIMENTÀRIA

Accions de formació

28 de Maig, Jornada de debat: Europa i la crisi alimentària

28 de maig, 9:30-19:30h

Casa del Mar, Barcelona

Organitzat per:

Amb la col·laboració de:

Amb el suport de:

En el marc de les eleccions al Parlament Europeu del 7 de juny, l'Observatori va organitzar un debat amb els candidats a europarlamentaris. Concretament, es tractava de contrastar els impactes de la política agrària comunitària en el dret a l'alimentació i a la sobirania alimentària. Com a contrapunt a les intervencions dels representants polítics es van exposar les propostes alternatives encapçalades per organitzacions d'agricultors, consumidors, entitats de cooperació i drets humans.

Podeu trobar el programa a la web de l'Observatori.

Actuacions a Amèrica Llatina

Enfortiment de la sobirania alimentària de 5 comunitats camperoles (Caazapá, Paraguai): accés a la terra i promoció de sistemes de producció sostenibles.

Del gener al desembre de 2009

Paraguai

Amb el suport de:

Contrapart local: Centro De Servicios y Estudios Rurales (CSER)

Import subvenció : 79.264 euros

El projecte va tenir com a objectiu la promoció de la sobirania alimentària de 5 comunitats rurals (famílies camperoles de petits productors, amb especial atenció en les dones), a través del desenvolupament de sistemes de producció sostenibles i diversificats, la seguretat en la tinença de la terra i l'enfortiment organitzatiu.

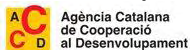
Amb això s'esperava millorar la qualitat de vida de les comunitats així com contribuir en l'aplicació efectiva del dret a l'alimentació. En aquest sentit, el projecte va intervenir en dos nivells: local i nacional. A nivell local es treballà en la millora de la producció agrícola de 250 famílies camperoles mitjançant la recuperació de llavors natives i l'assistència en tècniques agro-ecològiques; així com en l'assistència jurídica en els processos de legalització de terres de 490 famílies camperoles de 5 assentaments del Districte de Tavai, Departament de Caazapá. A nivell nacional es va llençar la Campaña Nacional por el Impuesto a la Agroexportación y el Latifundio, per part de les principals organitzacions camperoles (Asociación de Agricultores del Alto Paraná - ASAGRAPA; Central Nacional de Organizaciones Campesinas Indígenas y Populares - CNOcip, Organización de Lucha por la tierra - OLT).

Enfortiment del Dret a l'Alimentació i la Sobirania Alimentària de comunitats camperoles dels Estats de Pernambuco i Roraima (Brasil).

De l'1 de novembre de 2009 al 31 d'octubre de 2010

Brasil

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya

Contrapart local: *Movimiento De Los Trabajadores Rurales Sin Tierra (MST)*

Import subvenció: 195.920 euros

El projecte té com a objectiu central l'enfortiment del dret a l'alimentació i la sobirania alimentària de comunitats camperoles dels Estats de Pernambuco i Roraima al Brasil, a les regions Nordest i Nord del Brasil respectivament. A l'Estat de Pernambuco es dona recolzament a les comunitats de la zona de Mata, que és una de las àrees de major conflicte degut a les pressions per la terra destinada a la producció de canya de sucre per part del negoci agrari (monocultiu i latifundi).

D'una banda, es dona recolzament jurídic i organitzatiu a 87 campaments per fer efectius els seus drets a l'accés i la tinença de la terra. També es dona recolzament a 5 assentaments per a la incidència en polítiques de crèdit i mercat intern en l'enfortiment de la sobirania alimentària. Hi ha també l'objectiu d'enfortir els processos de formació en drets humans, així com la discussió de gènere a l'interior del MST-Pe, per augmentar la organització i la participació política, especialment de les dones i els joves.

D'una altra banda, des de la Direcció Nacional del MST es va definir que el MST-Pe assumís la organització i la constitució del moviment a l'Estat de Roraima a la regió del Nord del país. Aquest és un dels Estats amb els més alts índex de violència i repressió a la zona rural, amb crims i desallotjaments forçosos de camperols/les.

Per això, un col·lectiu format per 6 militants del MST-Pe (un d'ells advocat) es desplaçarà a Roraima durant el temps que duri el projecte per formar i organitzar els camperols sense terra amb els que ja es tenia contacte, així com implementar la secretaria i establir acords de col·laboració amb les autoritats i les organitzacions locals.

Accions d'incidència i participació en campanyes

Participació de l'Observatori DESC al Fòrum dels Pobles per a la Sobirania Alimentària (Itàlia); paral·lel a la Cimera Mundial sobre la Seguridad Alimentaria de la FAO.

13 al 17 de novembre de 2009

Roma

L'Observatori DESC es va sumar a la delegació que va participar en el Fòrum per part de Coalició Internacional per a l'Hàbitat (www.hic-net.org), una xarxa internacional de moviments i organitzacions que lluiten pel Dret a la Ciutat i el Dret a la Habitatge, de la qual l'Observatori DESC n'és membre.

Les problemàtiques urbanes i rurals estan profundament vinculades. Amb l'objectiu d'articular aquestes lluites, HIC, amb una llarga trajectòria de treball en diferents ciutats del món va ser convidada a participar en el Comitè organitzador del Fòrum.

La delegació de HIC va estar conformada per sis entitats membres. L'Observatori DESC va participar en el grup de treball que va tractar la sobirania alimentària en l'àmbit urbà, àrees de conflicte i situacions d'emergència. Les conclusions d'aquest grup van ser incorporades a la Declaració Final del Fòrum, enfortint la incorporació de la lluita per la sobirania alimentària en l'agenda dels moviments urbans.

Col·laboració en l'elaboració de l'Informe Llatinoamericà: “Monocultius i Drets Humans”, coordinat per FIAN i HIC-América Latina

L'Observatori va treballar amb organitzacions paraguaïes i brasileres en l'elaboració de l'Informe Llatinoamericà “*Monocultius i Drets Humans*”. Aquest informe, coordinat per FIAN i HIC, té com a objectiu visibilitzar vulneracions del dret a l'alimentació relacionades amb els monocultius a la regió llatinoamericana. La col·laboració de l'Observatori va consistir en treballar amb organitzacions sòcies del Brasil i del Paraguai la documentació de dos casos: monocultiu de soja a Paraguai i monocultiu de canya de sucre a Brasil.

Aquest informe va ser presentat al Klimanforum09, fòrum social paral·lel a la Cimera sobre el Clima de Nacions Unides. L'informe, que integra articles de 26 autors i casos de 10 països llatinoamericans, mostra que el model agroindustrial basat en els monocultius té greus impactes en els drets humans. Els monocultius, a més, generen destrucció de la biodiversitat i l'ecosistema, desforestació i augment dels gasos d'efecte hivernacle, agreujant el canvi climàtic.

Podeu trobar la versió en anglès de l'informe a <http://www.hic-al.org/eventos>

Participació en l'Aliança per la Sobirania Alimentària dels Pobles (ASAP) a Catalunya

Amb l'objectiu d'enfortir les aliances territorials, l'Observatori està participant en la conformació de l'Aliança per la Sobirania Alimentària dels Pobles (ASAP) a Catalunya, des de la seva primera convocatòria que es va fer al mes de novembre. Aquest procés és incipient i de moment s'està treballant en el marc polític i la construcció de les bases organitzatives.

ELS DESC I LES DONES

Publicacions

Els drets habitacionals i els DESC de les dones a Amèrica Llatina i el Carib

Amb el suport de:

El Comité Latinoamericano y del Caribe para la Defensa de los Derechos de la Mujer (CLADEM), en el marc del projecte de cooperació, *Les dones i el Dret a l'Habitatge: construint des de la dignitat*, va coordinar la següent publicació: "Sistematización de la Situación de los Derechos Habitacionales y DESC de las Mujeres en América Latina y el Caribe".

L'informe recull estudis sobre el grau d'acompliment del dret a l'habitatge i els DESC a: Argentina, Bolívia, Brasil, Xile, Colòmbia, Equador, El Salvador, Guatemala, Hondures, Mèxic, Panamà, Paraguai, Perú, República Dominicana i Uruguai.

Segons l'informe, les violacions del dret a un habitatge adequat de les dones estan íntimament lligades a vulneracions d'altres drets com el dret al treball, la salut, l'educació, la seguretat, el medi ambient o l'aigua, que es constitueixen en facilitadors o obstacles per l'exercici efectiu del dret a l'habitatge.

Sistematización de Estudios Nacionales sobre Derechos Habitacionales y DESC de las mujeres

Argentina-Bolívia-Brasil-Chile-Colòmbia-Ecuador-El Salvador-Guatemala-Honduras-Mèxic-Panamà-Paraguai-Perú-República Dominicana-Uruguai

Alhora, la publicació constata com, tot i els canvis normatius dirigits a consagrar tant la igualtat entre homes i dones, com el reconeixement dels drets econòmics, socials, i culturals, les dones de la regió continuen sobre-representades en treballs informals, tasques infravalorades, habitatges precaris i insegurs. Alhora, pel que fa el dret a la salut física i mental, es constata la necessitat de despenalitzar l'avortament i, en general, d'enfortir els drets sexuals i reproductius de les dones.

Podeu trobar la publicació completa en un arxiu PDF a la web de l'Observatori.

Premi 2009 de Drets Humans a Iberoamèrica

Precisament, l'any 2009 CLADEM, contrapart de l'Observatori, va rebre el premi 2009 de drets humans a Iberoamèrica.

CLADEM és una organització feminista d'àmbit llatinoamericà que fa servir el dret i la incidència política com a eines per al canvi. Concretament, amb l'Observatori, CLADEM ha dut a terme un projecte a la regió llatinoamericana de promoció, difusió i sistematització dels drets habitacionals i dels DESC.

Accions de formació

Prostitució o treball sexual?: respostes jurídiques a un debat social

Dijous 17 de desembre de 2009, 17:00-20:00

Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona, sala 63

Organitzen:

Amb el suport de:

L'objectiu de les jornades va ser avançar en la construcció d'una resposta jurídica entorn del treball sexual o prostitució mitjançant el debat entre persones vinculades a la defensa de les principals aproximacions que actualment hi ha respecte a aquest fenomen social: l'abolició, la reglamentació i la legalització.

La presentació va anar a càrrec de Eva Labarta, Presidenta de l'Observatori DESC i Secretària del Col·legi d'Advocats de Barcelona, Nati Veragua, Presidenta de Dones Juristes, i Lourdes Torres, de la Comissió de Dones del Col·legi d'Advocats de Barcelona. La taula rodona, moderada per Jaume Asens, membre de l'Observatori DESC i de la Comissió de Defensa del Col·legi, va comptar amb ponents de les tres principals aproximacions al tema: Rosa Maria Fernández Sansa, Presidenta del Lobby de dones de Catalunya, per l'abolicionisme; Gemma Nicolàs, Doctora en Dret, Professora del Màster de Criminologia i Sociologia Jurídico-Penal, pel reglamentarisme; i Maria Luisa Maqueda, Catedràtica de dret penal, Universitat de Granada, per la legalització. El contrapunt va anar a càrrec de Clarisa Velossi, del Col·lectiu Genera.

Podeu trobar el programa a la web de l'Observatori.

Actuacions a Amèrica Llatina

Participació de l'Observatori DESC al Fòrum Social Mundial de Belem

Del 26 de gener fins a finals de febrer 2009

Socis: CLADEM, HIC AL, Observatori DESC i Red Mujer y Hábitat

Amb el recolzament de:

Del 26 de gener fins a primers de febrer va tenir lloc el Fòrum Social Mundial al Brasil, i l'Observatori DESC va participar en diverses activitats.

Seminari: “Luchas por la reforma urbana: el derecho a la ciudad”

29 de gener, 9:00-18:30

Tienda de la Reforma Urbana

Socis: HIC-AL, Hábitat para la Humanidad, Foro Nacional de Reforma Urbana de Brasil, FAL, Action Aid, FASE, CONAM, Frente Nacional por el saneamiento de Brasil, UNMP, SELVIP, Centro Cooperativo Sueco, Observatori DESC Barcelona, AIH, MNLM, FECOC, CMP, Red NOVOX

Aquesta activitat donà continuïtat a la discussió sobre el procés mundial per al dret a la ciutat, present als fòrums mundials des del 2001.

El programa es va centrar en les següents temàtiques:

- 1) Discussió sobre els avenços conceptuals de la Carta por el Derecho a la Ciudad y estrategias desarrolladas para diseminar el proceso por el Derecho a la Ciudad,
- 2) Lluites i avenços en la implementació del dret a la vivenda digna, a l'aigua i el sanejament, i
- 3) Xarxes i estratègies d'articulació regional per a la implementació del dret a la ciutat. Participació especial y conferències de: David Harvey (Conferència inaugural) y Raquel Rolnik (Relatora especial de l'ONU per al dret a la vivenda).

Taller: “Los Derechos Habitacionales y los DESC de las mujeres. Desafíos en su efectivo cumplimiento en América Latina y el Caribe”

30 de gener, 8:30-10:30

Sala Auditorio, Universidad UFRA

L'objectiu del taller va ser analitzar la situació actual del dret a la vivenda de les dones i els DESC a partir del treball i les consultes realitzades pels organitzadors als diferents països d'Amèrica Llatina, així com reflexionar sobre les estratègies per a l'exigibilitat del dret de les dones a la regió i els desafiaments per a l'efectiu compliment dels DESC de les dones a partir de l'experiència de les xarxes i les organitzacions participants.

DESC I DEUTE EXTERN

Actuacions a Amèrica Llatina

Programa triennal: “Ciudadanía, deuda y derechos humanos desde lo local”

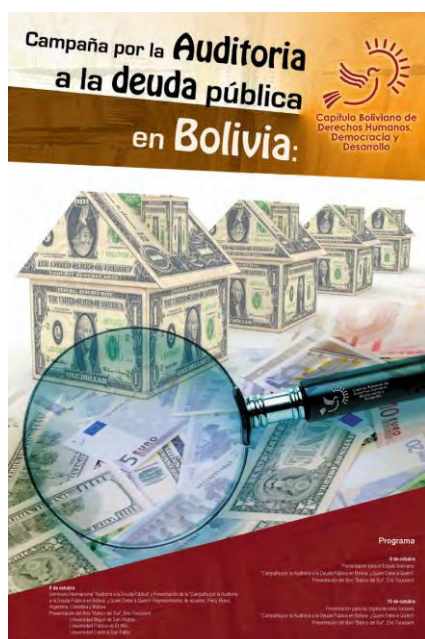
De l' agost 2006 al juliol 2009

Amb el suport de:

Contraparts locals: Capítulo Boliviano de Derechos Humanos, Democracia y Desarrollo (CBDHDD) a través del Observatorio DESC Bolivia; Centro de Asesoría Laboral (CEDAL) Perú; Centro de Derechos Económicos y Sociales (CDES) Ecuador, i Corporación de Investigación y Acción Social y Económica (CIASE) Colombia

Import de la subvenció: 558.956 €

El programa, que es va iniciar l'1 d'agost del 2006, té una durada de 3 anys. L'àmbit d'execució era tant la regió andina com cada un dels quatre països de la regió (Colòmbia, Equador, Perú i Bolívia).

Els objectius del programa eren dos: enfortiment del teixit social per fomentar la participació i el control ciutadà sobre l'endeutament públic i el seu impacte en la realització dels drets humans; i la generació d'un espai d'acció regional per a l'intercanvi d'experiències i coneixements.

Durant el 2009, el programa es va executar vinculat a la conjuntura social y política de cada país. En el cas de l'Equador, la realització de l'auditoria del deute i mantenir l'espai col·lectiu del Grupo Nacional contra la Deuda durant el procés de post auditoria enfocat en campanyes de difusió i per l'anulació dels crèdits auditats van ser la prioritat, en coordinació amb xarxes i organitzacions del nord com la campanya “Qui deu a qui?” en què participa l'Observatori.

A Bolívia, la “Campaña por la Auditoría de la Deuda” va centrar els esforços en aquest últim any de programa. A Colòmbia, la realització de les escoles de formació i treball al municipi de Bogotà ha estat permanent, així com la participació activa en diverses xarxes, especialment a Red Latinoamericana de Deuda, Desarrollo y Derechos (Latindadd). L'èmfasi al Perú va ser el desenvolupament de la Campaña “Presupuestos con Derechos” en la que a més de qüestionar l'import destinat al pagament del deute, es va abordar de manera integral la distribució de recursos públics, a més d'enfortir l'aliança amb Jubileo Perú.

En relació a les activitats conjuntes regionals, es va presentar davant de la Comisión Interamericana de Derechos Humanos una sol·licitud d'Opinió Consultiva sobre el tema de deute i drets humans, amb l'objectiu de que mitjançant la Comissió sigui presentada a la Corte Interamericana de Derechos Humanos.

A més, es va realitzar el Seminari internacional “Crisis Global y su impacto en los derechos de los pueblos andinos y amazónicos” a Lima (Perú). Es publicà l'Informe Regional sobre la situació de deute als quatre països i està funcionant el Blog, amb informació de cada país. Podeu trobar més informació a: <http://www.observatorioandinodeladeuda.blogspot.com>

D'una altra banda, està en procés l'elaboració d'indicadors de deute.

Accions d'incidència i participació en campanyes

Campanya “Qui deu a qui?”

“Qui deu a qui?” és una campanya d'àmbit estatal conformada per més de cinquanta organitzacions que treballa per l'abolició del deute extern realitzant accions de denúncia, formació i incidència política. L'Observatori hi participa activament.

La campanya va definir el seu pla d'acció 2009 en torn als següents àmbits prioritaris:

1. Seguiment a la Llei de gestió del Deute Extern i a les futures reformes de les lleis reguladores del Fons d'ajut al Desenvolupament (FAD) i les assegurances per compte de l'Estat (CESCE).

2. Celebració de la 3a setmana global d'acció contra el deute extern duta a terme del 15 al 17 d'octubre del 2009 al Consell de Joventut de Barcelona.

A més de participar a les assemblees de "Qui deu a qui?" a Barcelona on es planifiquen les diferents activitats al territori, l'Observatori ha desenvolupat un paper especialment actiu als següents àmbits de treball:

Comissió estatal de seguiment de lleis

En el marc d'aquest primer eix, hem de destacar les següents activitats :

1. Taula rodona: "El crèdit com a instrument de desenvolupament als països empobrits: límits i potencialitats", 3 de març.
2. Comunicat de la Campanya "Qui deu a qui?" amb Intermon-OXFAM per mostrar el rebuig davant l'anunci del Ministre d'Afers Exteriors d'enrederir de nou les reformes del Fons d'Ajuda al Desenvolupament (FAD) i els segurs de la Compañía Española de Seguros de Crèdits a la Exportacions (CESCE), 17 de juny.
3. Incidència pública i política de la Campanya "Qui deu a qui?" davant dels projectes de llei presentats pel govern de reforma FAD/CESCE: projecte de llei de reforma del Sistema de recolzament Financer a la Internacionalització de l'empresa (FIEM/CESCE) i projecte de llei per a la Promoció del Desenvolupament (FONPRODE).

Campanya de recolzament al procés d'Auditoria del deute extern a l'Equador

El mes de juliol passat, durant una visita de seguiment de l'Observatori a l'Equador, varem participar en representació de la Campanya "Qui deu a qui?" a una reunió amb el Grup Nacional contra el Deute d'Equador (GND), on es van tractar els escenaris post-auditoria en relació al deute bilateral i en concret, respecte al deute amb Espanya, per tractar de definir una estratègia conjunta entre les organitzacions equatorianes i la Campanya QdQ. Posteriorment, varem tenir una reunió amb la Ministra de Finances Maria Elsa Viteri amb l'objectiu d'actualitzar les informacions sobre el procés de recompra de bons i conèixer les propostes del Govern en relació al deute bilateral. En aquests moments estem coordinant amb el GND una estratègia conjunta d'incidència davant les reunions mantingudes entre ambdós Governos per tractar el tema del deute bilateral.

Recolzament a la “Campanya por la Auditoría de la Deuda Pública” a Bolívia

El Capítulo Boliviano de Derechos Humanos, Democracia y Desarrollo és una plataforma d'organitzacions bolivianes que, entre d'altres qüestions, està desenvolupant una campanya per a la realització d'una Auditoria del deute públic similar a la que es va dur a terme a l'Equador. L'Observatori recolza aquesta campanya dins un programa de cooperació finançat pel Ajuntament de Barcelona. Aprofitant la visita oficial del President de Bolívia Evo Morales a Madrid, la Campanya QdQ li va entregar en mà una carta en suport de la campanya boliviana el passat 14 de setembre.

3a Setmana d'Acció Global contra el Deute i les Institucions Financeres Internacionals

15-17 octubre

Consell de la Joventut de Barcelona (Gran de Gràcia, 190).

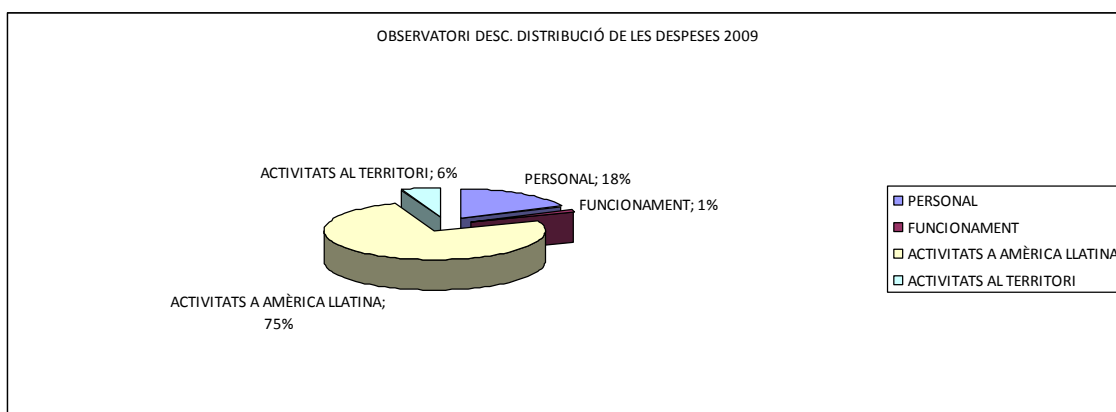

La Campanya “Qui deu a Qui?” va analitzar el problema del deute extern en el context de la crisi econòmica actual, les seves causes, els impactes i les alternatives. L'Observatori DESC va participar tant en els preparatius i especialment en l'organització de la tercera taula de debat. Aquesta taula va abordar la resposta davant la crisi des de les organitzacions socials. Concretament l'Observatori va participar mostrant la problemàtica de les persones afectades per les hipoteques.

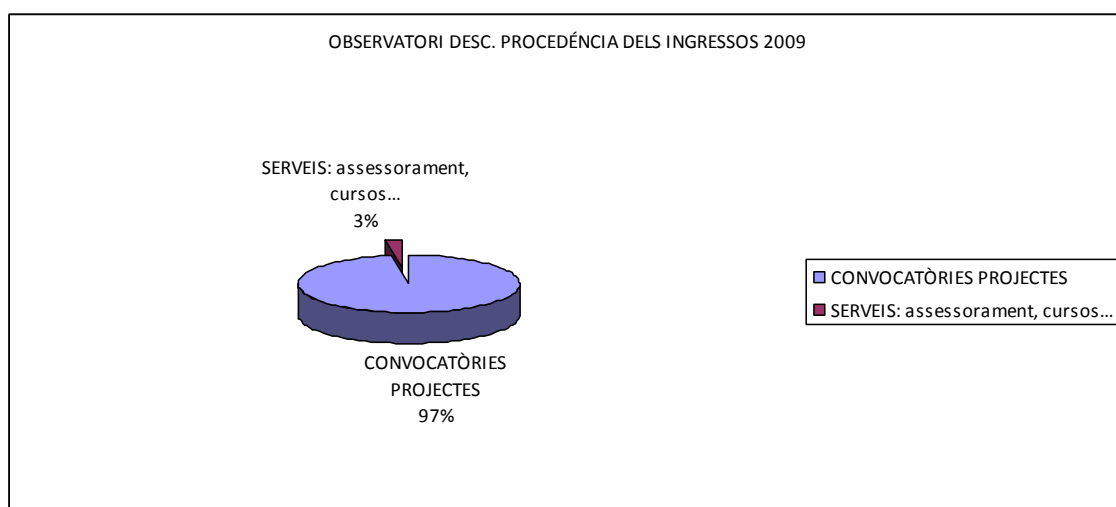
Podeu veure el programa a la web de l'Observatori

RESUM ECONÒMIC

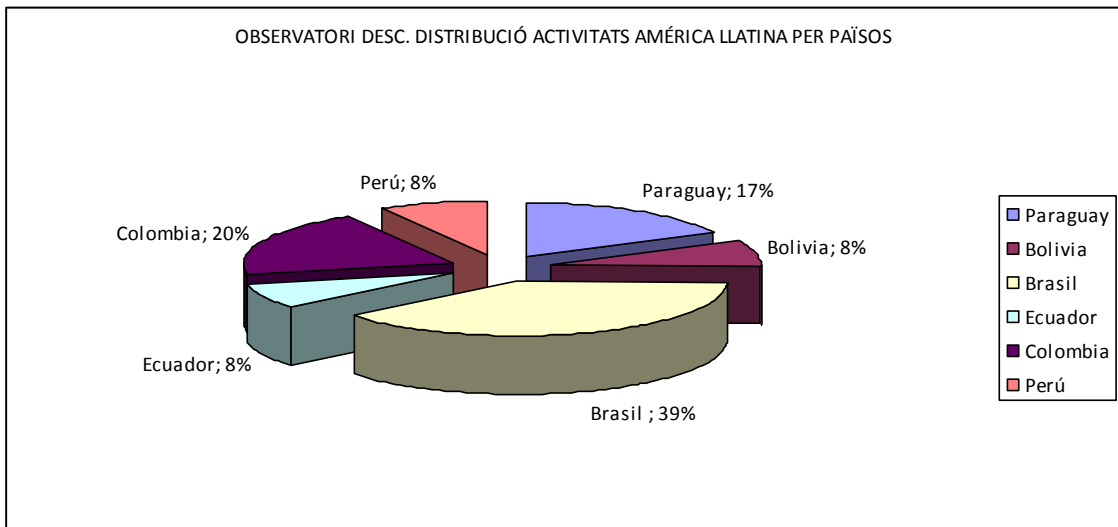
DESPESA TOTAL	720.443,74
PERSONAL	129.259,54
FUNCIONAMENT	8.629,23
ACTIVITATS A AMÈRICA LLATINA	540.038,61
ACTIVITATS AL TERRITORI	42.516,36

INGRESSOS	739.737,54
CONVOCATÒRIES PROJECTES	720.732,98
SERVEIS: assessorament, cursos...	19.004,56

DESPESES PER PAÏSOS		540.038,61
PARAGUAY		94.364,36
BOLIVIA		42.499,35
BRASIL		209.589,60
ECUADOR		42.499,35
COLOMBIA		106.588,70
PERU		44.497,25

RECULL DE PREMSA

MARTES, 5 DE MAYO DE 2009

PÚBLICO 7

WWW.PUBLICO.ES

«Un banco es un lugar que te presta dinero siempre que demuestres que no lo necesitas»

-Bob Hope-

Hipotecas fraudulentas

Domínio público

GERARDO
PISARELLO

JAUME
ASENS

Miembros del Observatorio
de Derechos Económicos, Sociales
y Culturales (DESC) de Barcelona

Un banquero –dejó escrito Mark Twain– es alguien que te presta un paraguas cuando hay un sol radiante y te lo exige de vuelta apenas comienza a llover”. Para miles de familias, la frase describe una realidad dramática pero inapelable. Hace años, optaron por la compra como vía de acceso a una vivienda segura y se endeudaron comprometiendo una parte sustancial de sus ingresos. Una mañana se despertaron con un aumento intempestivo de los intereses hipotecarios y una pérdida de valoración de sus pisos. Hoy, por mucho que el Euribor baje, son cada vez más los que, además de perder su empleo, corren el riesgo de quedarse sin vivienda, manteniendo, para colmo, su deuda con bancos y cajas. ¿A quién debería responsabilizarse por esta kafkiana situación?

Para cierto sentido común, la decisión de hipotecarse era una decisión libre que obliga a quien la adoptó a asumir todas las consecuencias. Sin embargo, este razonamiento subestima el peso que en esta decisión tuvo la deliberada apuesta institucional por la compra y la práctica inexistencia de otras vías razonables de acceso al derecho a una vivienda que no fueran en régimen de propiedad. A pesar, en efecto, de haber construido mucho más que la mayoría de estados europeos, el español es uno de los que menos ha dedicado a incentivar formas de tenencia alternativas a la propiedad privada, como el alquiler o la cesión de uso. Estimuladas por desgravaciones fiscales y ventajas de todo tipo, muchas personas pensaron, no sin razones, que la compra era la única opción de acceso a una vivienda segura. Inmobiliarias, bancos y cajas, simplemente, se aprovecharon de esta política para la que alquilar era una forma de “tirar el dinero” y dedicaron todo su aparato de propaganda a impulsar el sobreendeudamiento destinado a la compra.

Quiénes contrajeron los créditos –es verdad– no eran totalmente ajenos a los riesgos que estos entrañaban. Pero no es menos cierto que los contratos celebrados con las entidades financieras tenían con frecuencia la fisonomía clásica de los contratos por adhesión, caracterizados por una fuerte asimetría en la información disponible por las partes y por la inclusión de cláusulas notoriamente

MIKEL CASAL

La lista de irregularidades es amplia. La finalidad, inequívoca: optimizar beneficios y sortear los controles de riesgo

A lo largo de 2009, unas 84.214 familias pueden perder sus viviendas en procesos de ejecución hipotecaria

abusivas. La lista de irregularidades es amplia: sobrevaloración de los pisos con el objeto de inflar el precio y aumentar la deuda; contratación obligada de seguros caros e inútiles; utilización de avales cruzados entre los mismos deudores; cobro de intereses variables referenciados al Euribor más unos diferenciales desorbitados; información sesgada sobre los posibles aumentos en la hipoteca. Todo ello con una finalidad inequívoca: optimizar beneficios y sortear los controles de riesgo a los que todo sistema crediticio razonable debería someterse.

A pesar de las condiciones fraudulentas en que se pactaron muchas de estas hipotecas, lo llamativo es que el índice de morosidad de las familias ha permanecido, al menos hasta ahora, increíblemente bajo. A diferencia de los bancos, que ante el estallido de la crisis han apelado sin re-

milgos al socorro público, las familias endeudadas han cumplido los compromisos adquiridos mientras han dispuesto de un empleo y los intereses se lo han permitido. Y, cuando han dejado de hacerlo, la respuesta de las entidades crediticias ha sido fulminante: o el pago, o el desahucio; o la bolsa, o la vida. Según el Consejo General del Poder Judicial, a lo largo de 2009 unas 84.214 unidades familiares pueden perder sus viviendas en procesos de ejecución hipotecaria. Con un agravante: dada la desvalorización sufrida por los pisos, es posible que quien los pierda quede debiendo dinero a la entidad que astutamente lo endeudó. Comparada con su activo compromiso con las entidades financieras, la respuesta oficial frente a la crítica situación de los afectados ha sido ofensiva. La moratoria ofrecida por el Instituto de Crédito Oficial (ICO) no cuestiona el aumento abusivo de intereses y ni siquiera es obligatoria para los bancos. Que hasta el momento sólo se hayan acogido a ella unos pocos centenares de personas es una prueba clara de sus límites.

Con este panorama, no es de extrañar que los propios perjudicados hayan decidido, poco a poco, pasar a la ofensiva. Algunas plataformas, como Ahorrados por la hipoteca (www.ahorradosporlahipoteca.com), en Barcelona, han puesto sobre la mesa algunas exigencias elementales: paralización de los desahucios –tanto de las familias hipotecadas como de los

avalistas– hasta que se haya encontrado una solución a su situación; garantía a los afectados del acceso a la justicia gratuita para defenderse de los procesos de ejecución; regulación de la dación en pago, de manera que si el banco se queda la vivienda, la deuda quede saldada, como de hecho ocurre en otros países de la Unión Europea y en Estados Unidos; expropiación o compra a un precio justo del parque de viviendas hipotecadas de primera residencia con el objeto de destinarlas a un parque público de viviendas de alquiler; y realización de una auditoría pública sobre el funcionamiento real del mercado hipotecario.

Los contratos, reza el adagio clásico, se celebran para cumplirse. Sin embargo, si las cláusulas pactadas resultan fraudulentas o esconden un uso abusivo de la información disponible, no es de recibo exigir el cumplimiento de las condiciones originarias. Mucho menos cuando dichas irregularidades han sido alentadas, por acción y omisión, por las propias políticas públicas. Defender a quienes tienen hipotecas impagables, al igual que a quienes disponen de un alquiler precario o carecen de techo, no es una apelación a la caridad. Es una cuestión de justicia, basada en la necesidad de remover la especulación pública y privada de nuestras sociedades y de actualizar el derecho de todos a una existencia digna.

PARTICIPA EN:
blogs.publico.es/dominiopublico

La violencia del poder privado

Dominio público

GERARDO
PISARELLO

JAUME
ASENS

Miembros del Observatorio
de Derechos Económicos, Sociales
y Culturales de Barcelona

Con frecuencia, la discusión sobre las salidas a la crisis viene condicionada por el significado previo que se le atribuye a ciertos actos. Que un acontecimiento sea presentado como natural o patológico, razonable o inaceptable incide claramente en las alternativas capaces de hacerse un lugar en la agenda política y social. Dos hechos ocurridos recientemente ilustran bien este fenómeno. Por un lado, la insistencia de la patronal CEOE en reformar el mercado laboral para obtener un despido más barato, y por otro, la aprobación en el Congreso del proyecto de ley sobre el *desahucio express*, que pretende agilizar los desalojos en materia de arrendamientos urbanos.

En un libro reciente -*El despido o la violencia del poder privado*-, los juristas Antonio Baylos y Joaquín Pérez Rey constatan cómo bajo la lente neoliberal el despido aparece como un acto banal, un simple ajuste técnico al que el empresario puede recurrir legítimamente para no disminuir sus beneficios. Desde esta óptica, los trabajadores son percibidos como un instrumento para que la empresa obtenga beneficios. No son ciudadanos con derechos y con un proyecto vital dentro y fuera del espacio laboral, sino burda energía productiva puesta a disposición de la libertad de empresa. Frente a este tipo de lecturas, los autores proponen partir de un presupuesto diferente: contemplar el despido como un acto de fuerza; como un ejercicio de violencia por parte del empresariado que, en un contexto como el actual, supone privar a millones de personas de derechos básicos de integración y participación en la vida familiar, social, económica y cultural.

En buena medida, este análisis podría extenderse también a la figura de los desalojos. A menudo estos son vistos como el producto natural de una ruptura contractual entre iguales. La existencia de miles de personas endeudadas que no pueden pagar una hipoteca o de inquilinos que no pueden afrontar el alquiler son un obstáculo para la maximización de las rentas por parte de inmobiliarias, grandes propietarios de vivienda o entidades financieras. Al igual que el trabajador que aspira a hacer valer sus intereses en el mercado laboral, el endeudado o el inquilino que pre-

Es necesario que se haga visible la trama de arbitrariedad privada que hay detrás de miles de despidos y desalojos

Sería positiva una distribución de recursos dirigida a satisfacer derechos sociales largamente postergados

tenden esgrimir su derecho a una vivienda segura son estigmatizados como un factor de inaceptable rigidez en el mercado inmobiliario. En el fondo, serían los culpables de que no haya empleo y vivienda para todos. Por eso, cuando el Gobierno impulsa un proyecto que agiliza los desahucios, o cuando los lobbies ligados a la patronal piden que se abarate el despido, el imaginario que se evoca es semejante: de un lado, empresarios, promotores, inmobiliarias y bancos a los que, como propietarios o creadores de riqueza, se debe estimular; de otro, trabajadores, pequeños deudores e inquilinos que deberían aceptar la flexibilización, por el bien de todos.

A pesar de su carácter supuestamente aséptico, este punto de vista oculta que un desalojo puede ser un

acto tan violento como un despido. Una persona que pierde la casa, y que posiblemente ha perdido su empleo, se ve bruscamente arrojada a un escenario de precariedad donde todas sus expectativas vitales se tornan inciertas. Desde su integridad física y moral hasta su vida privada y familiar. Una situación que, lejos de ser la simple ejecución de un contrato entre iguales, esconde con frecuencia actos de prepotencia, no de pequeños propietarios, sino de influyentes poderes privados.

Como bien apuntan Baylos y Pérez Rey, es violencia del poder privado que empresas que han obtenido cuantiosos beneficios abran expedientes de regulación de empleo con el propósito de que sus acciones coticen al alza. Es violencia del poder privado que los propietarios de pisos con inquilinos mayores de edad y con renta antigua utilicen el *mobbing* o acoso inmobiliario para hacerse con rentas especulativas. Y es violencia del poder privado que bancos y cajas que pactaron cláusulas abusivas con miles de familias pretendan apurar las ejecuciones hipotecarias o seguir cobrando deudas fraudulentas, incluso cuando han recibido ayudas públicas sufragadas por toda la ciudadanía.

Lo que ocurre es que, mientras este tipo de actuaciones sean institucionalmente vistas como legítimos emprendimientos particulares y no como ejercicios antisociales de la libertad de empresa o de la propiedad privada, las alternativas "sensatas" a la crisis

quedarán reducidas a un estrecho elenco de medidas. Ayudas, estímulos y garantías para los más fuertes y recortes de derechos o prestaciones a los colectivos en mayor situación de vulnerabilidad. Por el contrario, si se hiciera visible la trama de arbitrariedad privada que hay detrás de los miles de despidos y desalojos que la crisis está instigando, sería más fácil defender la *razonabilidad* de otras salidas. Así, por ejemplo, de una distribución de recursos que en lugar de ir de los bolsillos de la ciudadanía a los responsables de la crisis se dirigiera a satisfacer derechos sociales largamente postergados. Desde una reducción de la jornada laboral que permitiera, trabajando menos, trabajar a todas y todos, hasta la introducción de una renta básica de ciudadanía tan universal como el derecho a la salud y la educación, o la utilización de las viviendas hoy infrautilizadas para impulsar un parque público de alquiler.

Si el origen de los grandes beneficios y de las rentas especulativas de los últimos años tiene mucho de ilegítimo, ¿cómo no aceptar su incisiva penalización por vía fiscal? ¿Y cómo no rechazar, por el contrario, unos despidos y unos desalojos que, en muchos casos, parecen premiar a quienes han actuado en contra del interés general?

PARTICIPA EN:
blogs.publico.es/dominiopublico

GALLARDO

Los desahucios inmobiliarios crecen al mismo ritmo que la crisis

Sólo en Barcelona se producen 10 desahucios diarios, cifra que en unos días podría llegar a 12, según la directora del Observatorio de Derechos Sociales DESC, Vanesa Valiño.

Desde que el año pasado el relator especial de asuntos de vivienda de la [ONU](#), Miloon Kothari, visitara España y calificara de “vergonzosa” la situación de mobbing o acoso inmobiliario en la que vivían los sectores más vulnerables de la población, los casos de mobbing han seguido produciéndose al ritmo de la crisis. Otros fueron los tiempos en los que la especulación asociada al boom inmobiliario apretaba las tuercas a los inquilinos de renta antigua o a los propietarios de edificios instalados en los cascos viejos de las ciudades, quienes presionados terminaban por dejar sus viviendas o venderlas a los promotores a precios muy inferiores al precio de mercado.

Hoy en día, el monstruo del acoso inmobiliario sigue a flote, solo que con otra cara: la de los desahucios por impago, y con una misma víctima: los sectores más vulnerables, que siguen siendo acosados ante la impunidad de las administraciones. Todo apunta a que la crisis, lejos de detener este fenómeno, lo está acrecentando. Así lo demuestra la consolidación de la figura del Fiscal Antimobbing de Cataluña, en la actualidad Fernando Rodríguez Rey, o el nacimiento de la Asociación de Afectadas por Mobbing Inmobiliario, cuya impulsora, la abogada Laia Serra, ha declarado “no tener constancia de un efecto directo de la crisis sobre el acoso inmobiliario, pero sí de situaciones